

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/wroclaw/lekcje-i-warsztaty/157601,Talvisota-1939-1940-polsko-finskie-relacje-polityczne-i-wojskowe-w-okresie-wojny.html>

25.04.2024, 21:46

Talvisota 1939-1940 - polsko-fińskie relacje polityczne i wojskowe w okresie wojny sowiecko-fińskiej - inscenizacje bitew historycznych z użyciem modeli redukcyjnych

W grudniu 2021 i na początku stycznia 2022 Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej we Wrocławiu odtwarzało przebieg fińsko-sowieckiej Wojny Zimowej. Przy tej okazji przypomniano sylwetki polskich lotników, przedstawiono ewolucję konfliktu oraz zarysowano polskie plany mające wesprzeć Finlandię w wysiłku zbrojnym.

Od początku grudnia 2021 Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej we Wrocławiu odtwarzało przebieg fińsko-sowieckiej wojny zimowej w ramach cyklu inscenizacji bitew historycznych z użyciem modeli redukcyjnych. Przy tej okazji przywołano sylwetki dwóch polskich lotników: Feliksa Pechy oraz Wacława Ulassa, którzy wzięli czynny udział w konflikcie. Organizację cyklu umożliwił współorganizator – Bolter.pl. O sukcesie cyklu (o którym zaświadczą zamieszczone poniżej zdjęcia) przesądziło zaangażowanie wielu osób, za co wszystkim serdecznie dziękujemy.

Szczegółowy relację znajdziecie pod linkiem:

https://www.facebook.com/events/446136240405866/?active_tab=discussion

Biogram – Feliks Pecho:

[https://www.facebook.com/ipnwroclaw/posts/3080736092184144?_cft__\[0\]=AZW-TR_mk4_Kjg-dIRUrelKL6j94YluQWiga5b56j4lpU5UfgaaDaQ2ZjFOUwjnTfK-5fjlwhTpfU_jqRw-7jlc-w7M1jifwhQKbGZYwZ1SdOz86Qsx0Q8Kp9heKIRbaggDt25O_f5nyDggcdiCszv&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/ipnwroclaw/posts/3080736092184144?_cft__[0]=AZW-TR_mk4_Kjg-dIRUrelKL6j94YluQWiga5b56j4lpU5UfgaaDaQ2ZjFOUwjnTfK-5fjlwhTpfU_jqRw-7jlc-w7M1jifwhQKbGZYwZ1SdOz86Qsx0Q8Kp9heKIRbaggDt25O_f5nyDggcdiCszv&_tn_=%2CO%2CP-R)

Biogram – Wacław Ulass:

[https://www.facebook.com/ipnwroclaw/posts/3086028634988223?_cft__\[0\]=AZUrMaEbEqUpWcf7LbSfCjirEfrxn2toywonMlxm6G1CvyDLqGXoHdL_ZhV88F5ueSZLLe6sXmG2qD5TjfcZ5f17UX_ZVpLQbyFP4IBVub4LKrXkmApM1YJQ5eY_htYV32SwiEJ_VIHMq6AVL5y2yCi8&_tn_=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/ipnwroclaw/posts/3086028634988223?_cft__[0]=AZUrMaEbEqUpWcf7LbSfCjirEfrxn2toywonMlxm6G1CvyDLqGXoHdL_ZhV88F5ueSZLLe6sXmG2qD5TjfcZ5f17UX_ZVpLQbyFP4IBVub4LKrXkmApM1YJQ5eY_htYV32SwiEJ_VIHMq6AVL5y2yCi8&_tn_=%2CO%2CP-R)

Tymczasem zapraszamy do przeczytania ostatniego tekstu pt.: „Na odsiecz Finlandii. Wojna zimowa, a Wojsko Polskie. O planowanej interwencji oddziałów Wojska Polskiego w Finlandii.”

W dynamicznej rzeczywistości II wojny światowej wojna zimowa (30 XI 1939 r. – 13 III 1940

r.) stanowiła dobrą okazję do umocnienia pozycji rządu polskiego na uchodźctwie. Przez zmianę optyki polityki Związku Sowieckiego oraz decyzji o wykluczeniu agresora z Ligi Narodów (14 XII 1939 r.), rząd francuski i angielski znalazły się pod presją, w wyniku której podjęto kroki mające czynnie wesprzeć stronę fińską. W efekcie 19 XII 1939 r. w czasie posiedzenia Najwyższej Sojuszniczej Rady Wojennej francuski premier Édouard Daladier zaproponował utworzenie korpusu ekspedycyjnego, który miałby zostać wysłany do Finlandii. Powyższą sytuację chciał wykorzystać rząd gen. Władysława Sikorskiego by wymusić na sojusznikach działania wspierające Polskę.

15 II 1940 r. gen. Sikorski wprost określił cel udziału polskich sił w konflikcie fińsko-sowieckim, jakim było wciągnięcie aliantów do wojny ze Związkiem Sowieckim. W myśl tradycji hasła „Za naszą wolność i waszą” działania na rzecz Finlandii rozumiano jako akcję polityczną i prestiżową. Parafrazując słowa płk. Aleksandra Kędziora, szefa Sztabu Naczelnego Wodza, można powiedzieć, że solidarna współpraca wojskowa wszystkich trzech aliantów: Wielkiej Brytanii, Francji i Polski miała stanowić dowód, że Polska istnieje i walczy w ramach frontu Sprzymierzonych.

Racjonalnym wydawało się sformowanie polskich ochotniczych oddziałów z internowanych żołnierzy na terenach Łotwy i Litwy. Jednakże, w wyniku szwedzkiej polityki mającej na celu nie prowokowanie III Rzeszy oraz niemieckich nacisków na Szwecję, plan ten nie zakończył się sukcesem. W ramach tworzenia korpusu ekspedycyjnego przewidywano dwa miejsca lądowania: w Petsamo (Finlandia) według planu francuskiego lub w Kirkenes (Norwegia) w myśl brytyjskiej koncepcji ograniczenia dostępu III Rzeszy do rudy żelaza. W obu wypadkach strona francuska planowała użycie mieszanej brygady gen. Marie E. A. Bethouarta, której częścią miała być Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich. Zaangażowanie gen. Sikorskiego w plan wysłania polskich lotników na front fiński zaowocowało utworzeniem Dywizjonu III/145 „Dębliński” (fiński) w siłach PSP we Francji. Plany oraz gromadzenie wojsk przerwało zakończenie wojny zimowej, jednakże przygotowane w tym czasie polskie siły były wykorzystywane w zasadzie do końca II wojny światowej.

Oprac. Daniel Ostrowski, red. Michał Surowiec

Bibliografia:

Adamiak M., Rząd RP na uchodźstwie wobec wojny sowiecko-fińskiej (1939-1940), „Echa Przeszłości” 2012, nr XIII.

Kastory A., Finlandia w polityce mocarstw 1939–1940, Kraków 1993.

Śliżewski G., Polskie lotnictwo wojskowe a wojna zimowa 1939/1940, „Przegląd Historyczno-Wojskowy”, 2019, nr 1.

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 1 Dowódcy strony
fińskiej w czasie
pierwszego spotkania
pt. Szturm na Linie
Mannerhelma (Fot.
Michał Surowiec)

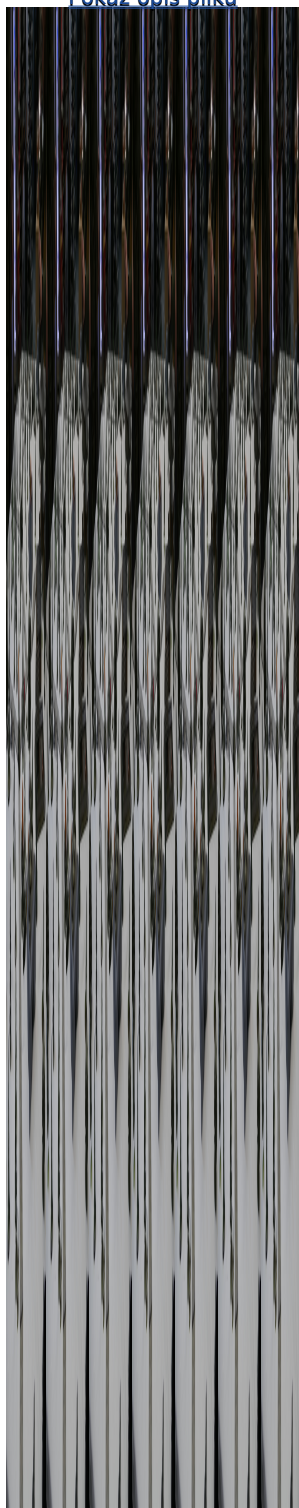
[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 2 Strategicznym kierunkiem w początkowej fazie wojny był Przesmyk Karelski. Uczestnicy wcieliłi się w role dowódców na linii frontu gdzie skupiono większość sił, które mia

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 3 Od 17 grudnia
1939 r. Armia Czerwona
wskazywała z marszu w
różnych punktach, przez
sześć dni przebiec się
przez fińskie
wzniesienia. Podobnie
jak w naszej
rekonstrukcji lw

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 4 Walki na
Przesmyku Karelskim
zamarły z końcem
grudnia. Rosjanom nie
udało się przerwać
fińskich pozycji
obronnych i wojna na
tym odcinku przeszła w
ciężkie starcia pozyc

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 5 Wydarzenie,
uświetniona osoba
rekonstruktora
reprezentującego
wyposażenie fińskiego
żołnierza z okresu
Wojny Zimowej.
Cieszyło się uznaniem
nawet najmłodszych
odwiedzających

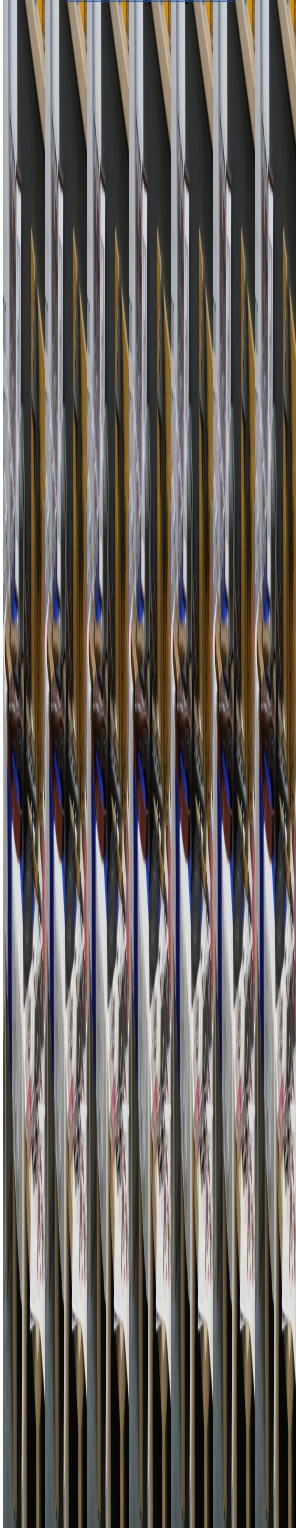
[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 6 Śmiertelni wrogowie stają przed sobą po raz drugi w scenariuszu pt. „Motti” w rejonie Lemetti (Fot. Michał Surowiec)

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 7 W trakcie trwania całego cyklu do dyspozycji zwiedzających był kącik historyczny przygotowany przez rekonstruktorów grupy Girli Suomen Armiaja oraz punkt promocyjny IPN (

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 8 Pod koniec grudnia dowódca fińskiej G.D.P postanowił ostatecznie rozprawić się ze stojącym wielkimi „obozem” wroga. Jego plan zakładał uderzenie na kolumnie kilkoma grupami

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 9 Niestety podczas tych walk Rosjanom udało się silnym ogniem artyleryjskim, bombardowaniami oraz falowymi atakami piechoty wspartej czołgami doprowadzić obrońców do wyczerpania

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 10 Uczestnicy drugiego spotkania z cyklu „Talvisota 1939-1940 - polsko-fińskie relacje polityczne i wojskowe w okresie wojny sowiecko-fińskiej” (Fot. Michał Surowiec)

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 11 Trzecie spotkanie rozpoczęło wystąpienie Kamilla Frączkiewicza (OBBH Wrocław), który przedstawił społeczno-polityczne aspekty genezy Wojny Zimowej (Fot. Adam Paczeński)

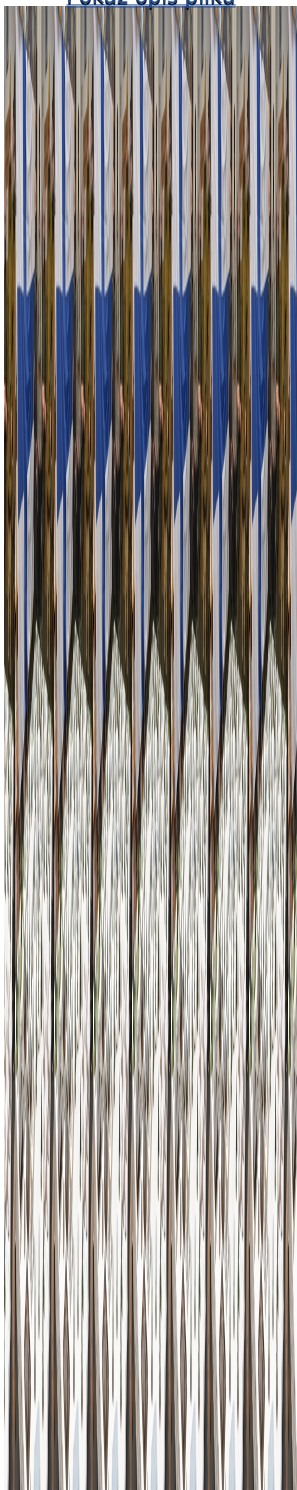
[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 12 Następnie głos zabrali Maciej Szklarek, założyciel Grupy Rekonstrukcji Historycznej Soumen Armelija, który omówił militarne aspekty konfliktu fińsko-sowieckiego. (Fot. A

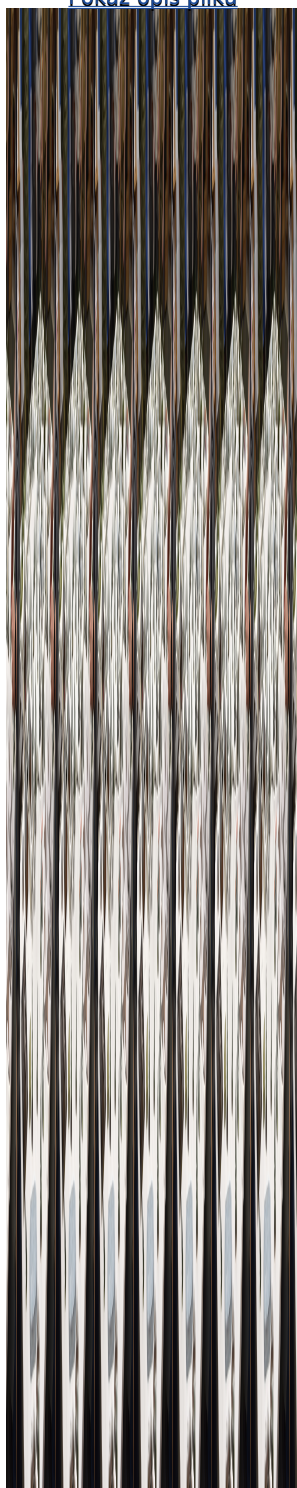
[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 13 Po krótkiej
odprawie wygłoszonej
przez autora
scenariuszy Daniela
Ostrowskiego (GRH
Soinen Arnelja)
uczestnicy przystąpili
do części głównej
spotkania -
rekonstrukcji

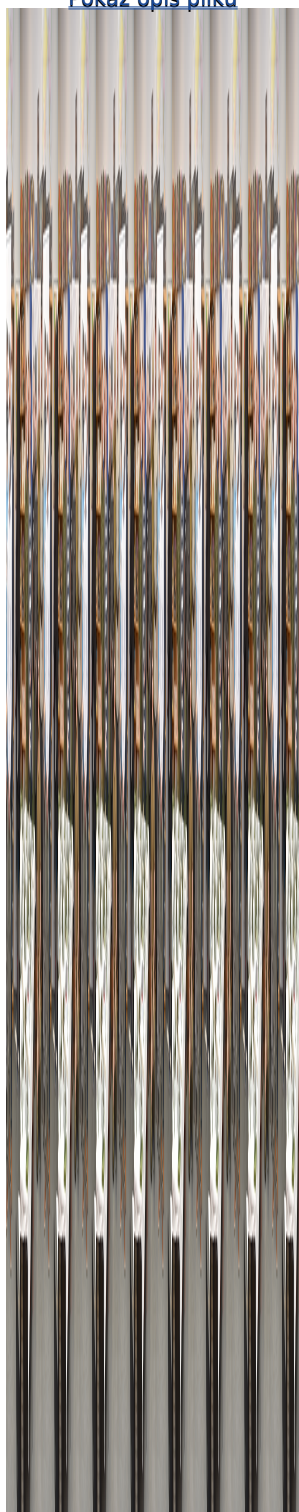
[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 14 Zadaniem graczy reprezentujących stronę sowiecką było, zgodnie z historycznymi realiami, dotarcie z pomocą okrążonym jednostkom poprzez wspomnianą drogę Raate. Tym raz

[Pokaż opis pliku](#)

Fot. 15 Uczestnicy
finałowego spotkania
inscenizacji bitew
historycznych z użyciem
modeli redukcyjnych
(Fot. Adam Pacześniak)

Opcje strony